

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 24.4.2012
SWD(2012) 106 galīgā redakcija

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

**Partnerības princips vienotā stratēģiskā satvara fondu īstenošanā — elementi Eiropas
rīcības kodeksam attiecībā uz partnerību**

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

Partnerības princips vienotā stratēģiskā satvara fondu īstenošanā — elementi Eiropas rīcības kodeksam attiecībā uz partnerību

Saistību atruna. Šis dokuments ir Eiropas Komisijas dienestu darba dokuments informatīviem mērķiem. Tas izstrādāts, pamatojoties uz priekšlikumiem regulām, ko Eiropas Komisija pieņēma 2011. gada 6. oktobrī, 2011. gada 12. oktobrī un 2011. gada 2. decembrī. Tas neskar ne šo tiesību aktu galīgo būtību, nedz arī to deleģēto vai īstenošanas aktu saturu, kurus varētu sagatavot Komisija. Tas neatspoguļo Komisijas oficiālo nostāju par šo jautājumu, nedz arī izsaka pieņēmumus par tās iespējamo nostāju.

1. IEVADS

Lai veicinātu izaugsmi un nodarbinātību, Eiropā ir vajadzīga līdzatbildība augstākajā politiskajā līmenī un visu dalībnieku iesaiste. Tādēļ partnerība ir uzskatāma par pamatu stratēģijas „Eiropa 2020”¹ izpildei.

Partnerības princips ilgu laiku ir bijis viens no galvenajiem principiem Eiropas Savienības vienotā stratēģiskā satvara fondu (VSS fondi) īstenošanā. Partnerības princips paredz ciešu sadarbību starp dalībvalstu valsts iestādēm valsts, reģionālā un vietējā līmenī, kā arī ar privāto un trešo sektoru. Partneri ir aktīvi jāiesaista visos programmas ciklos — sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā. Partnerība ir jāaplūko ciešā saistībā ar daudzlīmeņu pārvaldības pieeju, kā arī subsidiaritātes un proporcionalitātes principu. Daudzlīmeņu pārvaldība ir Eiropas Savienības, dalībvalstu, reģionālo un vietējo pašvaldību saskaņota un uz partnerattiecībām balstīta rīcība, lai izstrādātu un īstenotu Eiropas Savienības politiku².

Dažādos novērtējumos ir vērsta uzmanība uz priekšrocībām un pievienoto vērtību, ko partnerība var sniegt attiecībā uz fondu īstenošanu³, kopīgas apņemšanās un līdzatbildības ES politikā stiprināšanu, esošo zināšanu, informētības palielināšanu un redzesloka paplašināšanu stratēģiju izveides un īstenošanas jomā, kā arī attiecībā uz lielākas pārredzamības nodrošināšanu lēmumu pieņemšanas procesos. Daudzlīmeņu pārvaldība palīdz mazināt to koordinācijas un spējas trūkumu politikas veidošanas procesā, kas izpaužas kā informācijas, resursu, finansējuma, administratīvā un politiskā sadrumstalotība⁴.

Taču pieredze liecina, ka atkarībā no institucionālās struktūras un politiskās kultūras visās dalībvalstīs pastāv lielas atšķirības partnerības principa piemērošanā. Partnerības principa efektivitāte ir atkarīga arī no partneru tehniskās spējas patstāvīgi veicināt procesu, tādējādi svarīgs kļūst jautājums par spēju veidošanas palielināšanu.

Eiropas Parlaments, Reģionu komiteja un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja ir publicējuši vairākas rezolūcijas, atzinumus un baltās grāmatas, aicinot stiprināt partnerības principu fondu īstenošanas procesā⁵. Komisijas priekšlikums noteikumiem par VSS fondu darbību⁶ ir balstīts vajadzībā pēc konsekventākas partnerības principa piemērošanas.

Kopīgo noteikumu regulas (KNR) projekta 5. pants

¹ Stratēģija „Eiropa 2020”, COM(2010) 2020, 3.3.2010.

² Jo īpaši skatīt Reģionu komitejas Balto grāmatu par daudzlīmeņu pārvaldību, CONST-IV-020, 2009. gads.

³ Jo īpaši skatīt ESF speciālā novērtēšanas tīkla (*Expert Evaluation Network*) galīgo kopsavilkuma ziņojumu, 2011. gads/
<http://ec.europa.eu/social/keyDocuments.jsp?type=0&policyArea=0&subCategory=0&country=0&year=0&advSearchKey=evaluationsf&mode=advancedSubmit&langId=en>.

⁴ Jo īpaši skatīt ESAO politikas apkopojumu „Plaisas mazināšana starp pārvaldes līmeņiem”.

⁵ Jo īpaši skatīt EESK izpētes atzinumu par to, „Kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.–2013. gada cikla labu praksi” (CESE 967/2010).

⁶ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 [COM(2011) 615 galīgā redakcija, 6.10.2011.].

- (1) Attiecībā uz partnerības līgumu un katru programmu dalībvalsts organizē partnerību ar šādiem partneriem:
  - (a) kompetentām reģionālām, vietējām, pilsētu un citām valsts iestādēm;
  - (b) ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem;
  - (c) struktūrām, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, tostarp vides partneriem, nevalstiskām organizācijām un struktūrām, kas ir atbildīgas par līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu.
- (2) Atbilstoši daudzlīmeņu pārvaldības pieejai dalībvalstis iesaista partnerus partnerības līgumu un progresa ziņojumu sagatavošanā, kā arī programmu sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā. Partneri piedalās programmu uzraudzības komitejās.
- (3) Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētus aktus saskaņā ar 142. pantu, lai paredzētu Eiropas rīcības kodeksu, kas nosaka mērķus un kritērijus, lai atbalstītu partnerības īstenošanu un veicinātu informācijas, pieredzes, rezultātu un labas prakses apmaiņu starp dalībvalstīm.
- (4) Vismaz reizi gadā attiecībā uz katru VSS fondu Komisija konsultē organizācijas, kas pārstāv partnerus Savienības līmenī, par to, kā īstenot no VSS fondiem saņemto atbalstu⁷.

Turklāt KNR ietver noteikumus, kas tieši attiecas uz partnerību vai ir saistīti ar šo principu, piemēram, par uzraudzību, ziņojumu sniegšanu un novērtēšanu.

Komisijas priekšlikumi noteikumiem par VSS fondu darbību laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam skaidri nosaka dalībvalstu pienākumu veidot partnerības, taču īpašās procedūras, ar ko dažādos plānošanas posmos iesaistīt attiecīgos partnerus, paliek valstu iestāžu kompetencē. Eiropas rīcības kodeksā attiecībā uz partnerību (*ECCP*) paredz minimālās prasības, kas ir nepieciešamas, lai nodrošinātu partneru kvalitatīvu iesaistīšanu fondu īstenošanas procesā, vienlaikus nodrošinot dalībvalstīm pietiekamu rīcības brīvību attiecībā uz to, kā tās organizē dažādo partneru līdzdalību.

Šim Komisijas dienestu darba dokumentam vajadzētu palīdzēt dalībvalstīm pienācīgi izveidot partnerības sagatavošanās posmā, pirms tiek pieņemtas attiecīgās regulas. Tajā, pamatojoties uz Komisijas secinājumiem un dažādiem pētījumiem, galvenokārt sniedz dažus labas prakses piemērus par to, kā īstenot partnerības principu.

Tajā arī izskaidro pamatprasības, ko *ECCP* varētu ietvert kā pamatu diskusijām ar Eiropas Parlamentu un Padomi, lai tādējādi sekmētu pašreizējo likumdošanas procesu un ļautu ieinteresētajām personām iesaistīties šajās diskusijās. Komisijai *ECCP* būtu jāpieņem kā deleģēts akts, līdzko kopīgo noteikumu regula stājas spēkā.

2. KURUS PARTNERUS IZVĒLĒTIES?

Kopīgo noteikumu regula liek dalībvalstīm organizēt partnerību ar a) kompetentām reģionālām, vietējām, pilsētu un citām valsts iestādēm, b) ekonomiskajiem un sociālajiem

⁷ Saskaņā ar īpašās regulas par Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu (EJZF) 90. pantu apspriedes par EJZF notiek vismaz divas reizes plānošanas periodā.

partneriem un c) struktūrām, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, tostarp partneriem vides jomā, nevalstiskām organizācijām un struktūrām, kas ir atbildīgas par līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu. Partnerība ir jāorganizē saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts institucionālo struktūru. Decentralizētās dalībvalstīs galvenā loma partnerības organizēšanā ir reģioniem.

Lai sagatavotu partnerības līgumu un programmas, dalībvalstīm, pirmkārt, vajadzētu identificēt attiecīgās personas, kas konkrētajā dalībvalstī ir ieinteresētas VSS fondos, un apzināt motivāciju, kā arī juridiskos un administratīvos šķēršļus partnerībai un iespējamus veidus, kā šos šķēršļus novērst. Dalībvalstis tiek arī aicinātas pamatoties uz esošajām valsts/reģionālā/vietējā līmeņa partnerības pamatstruktūrām, lai tādējādi maksimāli samazinātu pūliņu dublēšanos un ietaupītu laiku. Lai palīdzētu izveidot reprezentatīvu un darbojošos partnerību, varētu būt vajadzīgs atbalsts spēju veidošanas palielināšanai.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai dalībvalstis nodrošinātu atklātu un pārredzamu partneru izvēli un lai šie partneri izprastu savus pienākumus attiecībā uz konfidencialitāti un interešu konfliktu.

Partnerības būtība un apmērs ir atkarīgs no politikas prioritātēm, ar kurām tā saskaras, un no teritoriāliem apstākļiem. **ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot**, lai partnerībā būtu institūcijas, organizācijas un grupas, kas var ietekmēt šo programmu īstenošanu vai izjust tās iedarbību. Īpaša uzmanība jāpievērš grupām, kuras varētu izjust šo programmu ietekmi, bet kurām ir grūtības tās ietekmēt, jo īpaši neaizsargātākajām un sociāli atstumtākajām grupām, piemēram, personām ar invaliditāti, migrantiem, romiem u.c. Ir būtiski partnerībā veicināt plurālismu un valsts sektora dažādās nozīmīgās struktūrvienības nostādīt līdzās uzņēmumiem, sabiedriskām un brīvprātīgām organizācijām, aptverot dažāda veida un lieluma organizācijas un iekļaujot mazus novatoriskus dalībniekus.

Rumānijā ESF pārvaldības iestādei bija uzdevums veikt kontekstuālu analīzi pirms valsts pievienošanās ES. Šo dokumentu izmantoja kā galveno plānošanas dokumentu valsts stratēģiskajam ietvardokumentam (VSID) un darbības programmām. Bija skaidrs gan tas, ka attiecībā uz valsts līmeņa plānošanas uzdevumu ir jāsadarbojas ar nozīmīgākajiem politikas dalībniekiem, gan tas, ka reģionāla un vietēja līmeņa partnerības mehānismi ir vajadzīgi, lai stiprinātu dalībnieku spēju lēmumu pieņemšanas un īstenošanas jomā. Ņemot to vērā, rīkoja vietēja un reģionāla mēroga sanāksmes un apspriedes ar nozīmīgiem dalībniekiem un tādējādi veica katra reģiona situācijas analīzi nodarbinātības un sociālās integrācijas jomā. Piemēram, ziemeļaustrumu reģionā bija iesaistīti vairāk nekā 200 dalībnieki⁸.

Ungārijā VSID sabiedriskās apspriešanas metodi noteica, ņemot vērā pilsoniskās sabiedrības organizāciju ieteikumus. Aptuveni 4000 partnerorganizāciju, tostarp arodbiedrības, darbinieku interešu grupas un NVO, kā arī uzņēmumu, izglītības un zinātnes pārstāvjus aicināja sniegt ieteikumus par VSID un darbības programmu virzību. Arī sabiedrība varēja tīmekļa vietnē piekļūt informācijai par VSID un darbības programmām un komentēt to. Rīkoja seminārus, lai

⁸ Prakses kopiena attiecībā uz partnerību ESF, Ceļvedis „Kā ESF pārvaldības iestādes un starpniekiestādes atbalsta partnerību”, 2011. gads.

ar attiecīgajiem profesionālajiem un sociālajiem partneriem un ministriju pārstāvjiem apspriestu sagatavotos projektus⁹.

2.1. Kompetento reģionālo, vietējo, pilsētu un citu valsts iestāžu iesaistīšana

Ciešāka sadarbība starp visiem valsts, reģionālajiem un vietējiem pārvaldības līmeņiem veicina saskaņotu un integrētu pieeju fondu īstenošanai. Tā kā publiskas iestādes ir vairāk iesaistītas reālajā darbībā, reģionālajām un vietējām iestādēm ir ārkārtīgi būtiska loma stratēģijas „Eiropa 2020” izpildē un ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas īstenošanā.

To līdzdalības pakāpe ir atkarīga no katras dalībvalsts institucionālās sistēmas un īpaši no dažādo teritoriālo līmeņu juridiskajām un budžeta pilnvarām attiecībā uz dažādo fondu darbības jomu. Valsts līmenī dalībvalstis tiek mudinātas izmantot pastāvošās asociācijas un reģionālo, apakšreģionālo un vietējo iestāžu tīklus, jo tie var sniegt plašu pārstāvību un praktisku pieredzi.

Vairumā gadījumu reģioniem ir būtiska nozīme partnerībā, jo tos aktīvi iesaista stratēģisko dokumentu sagatavošanā un VSS fondu īstenošanā valsts līmenī. Reģioni, jo īpaši tie, kam ir konstitucionālās pilnvaras, bieži vien pilda arī pārvaldības iestādes funkciju un līdz ar to ir atbildīgi par to, lai partnerus iesaistītu programmu sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai dalībvalstī pastāvošos dažādos teritoriālos līmeņus, jo īpaši reģionālo līmeni, saskaņā ar to pilnvarām pārstāv partnerībā un iesaista dažādos VSS fondu īstenošanas posmos. Ja reģioni pilda programmu pārvaldības iestādes funkciju, tiem ir jāorganizē partnerība un programmu sagatavošanas, īstenošanas, uzraudzības un novērtēšanas procesā jāiesaista kompetentās vietējās, pilsētu un citas valsts iestādes, ekonomiskie un sociālie partneri un struktūras, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, tostarp partneri vides jomā, nevalstiskās organizācijas un struktūras, kas ir atbildīgas par līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu.

Ņemot vērā intervences pasākumu ģeogrāfisko mērogu un dažādu teritoriju savstarpējo funkcionālo saistību, **paredzams arī, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot**, lai dalībvalstis nodrošina, ka pilsētu teritorijas, kur veic integrētus teritoriālus ieguldījumus (ITI), tieši iesaista programmu sagatavošanā, īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā, lai izveidotu pienācīgu stratēģisku pieeju, kas programmu ietvaros atbilst šo pilsētu teritoriju īpašajām vajadzībām.

Liverpūles pilsētas reģionā (Apvienotā Karaliste) izveidoja darba grupu, lai nodrošinātu, ka Mersīsaidas/ Liverpūles pilsētas reģions ir ņēmis vērā visus projektus, ko finansē no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF). Šo darba grupu veido vietējo varas iestāžu, privātā sektora, augstākās izglītības sektora, kopienas un brīvprātīgo darbības sektora, sabiedriskā transporta pārvaldes un vietējā nodarbinātības un apmācības biroja pārstāvji. To atbalsta divi vietējie darbinieki, kurus pieņēma darbā, izmantojot tehniskā atbalsta finansējumu, un pārvaldes iestāde, kas darba grupas sanāksmēs piedalās kā padomdevēja. Šī

⁹ Prakses kopiena attiecībā uz partnerību ESF, Ceļvedis „Kā ESF pārvaldības iestādes un starpniekiestādes atbalsta partnerību”, 2011. gads.

darba grupa sniedz apsvērumus par katru pieteikumu ERAF, nosaka ERAF atbalsta prioritātes, palīdz veidot konsorciju, lai īstenotu pasākumus visā Liverpoolas pilsētas reģionā (t. i., attiecībā uz uzņēmējdarbību, sociālajiem uzņēmumiem, uzņēmējdarbības atbalstu, mājokļu energoefektivitāti utt.), un var ietekmēt reģionā ieviesto finanšu instrumentu *JESSICA* un *JEREMIE* izveidošanu un īstenošanu utt.

2.2. Ekonomisko un sociālo partneru iesaistīšana

Dialogs ar sociālajiem partneriem ir viens no Eiropas sociālā modeļa pamatelementiem, un to par tādu atzīst Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 152. pantā. Sociālie partneri pēc būtības atšķiras no citām organizācijām, piemēram, lobēšanas un interešu grupām, jo tie var piedalīties sarunās par darba koplīgumiem un līdz ar to ietekmēt savas dalībvalsts sociālos standartus.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, nosakot, ka dalībvalstīm jānodrošina, ka valstiski atzītās sociālo partneru organizācijas, jo īpaši galvenās starpnozaru organizācijas un nozaru organizācijas, iekļauj partnerībā. Tādēļ ir jānodrošina darba devēju organizāciju un darba ņēmēju organizāciju vienlīdzīga pārstāvība.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot arī ciešu sadarbību ar uzņēmumu apvienībām, jo īpaši ar tām, kas pārstāv MVU, tirdzniecības kameras, augstskolas un pētniecības iestādes. Tās ir galvenie partneri attīstības, inovāciju un konkurētspējas veicināšanas jomā. Ir būtiski, ka tās piedalās VSS fondu īstenošanā, lai sasniegtu stratēģijas „Eiropa 2020” mērķus atbilstoši prioritātēm, kas paredz gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi.

Visbeidzot paredzams, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, skaidri nosakot, ka ekonomiskie un sociālie partneri ir grupas vai apvienības, kas pārstāv rūpniecības nozaru un apakšnozaru, darba devēju un darba ņēmēju vispārējās intereses, bet nekādā ziņā nepārstāv vienas sabiedrības, uzņēmuma vai ekonomiskās grupas (mātesuzņēmums vai subsidētie uzņēmumi) intereses.

Austrijas tradicionālais sociālās partnerības modelis ir atspoguļots ESF un ERAF programmās. Ekonomiskie un sociālie partneri bija iesaistīti VSID (*STRAT.AT*) izstrādē un uzraudzībā, ko tie veica pastāvīgā struktūrvienībā — Austrijas Teritoriālās plānošanas konferencē (*ÖROK*). *STRAT.AT plus* ir novatorisks instruments pašreizējam plānošanas periodam, kas izveidots kā stratēģiskās uzraudzības platforma. Tā mērķis ir nodrošināt augšupēju procesu izglītošanās un dialoga jomā, aptverot plašu partnerību, lai izstrādātu jaunas stratēģijas. Tiek rīkotas regulāras dialoga sanāksmes („*Foren*” un „*Synergien*”) un pieredzes apmaiņas pasākumi¹⁰.

2.3. Struktūru, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, un struktūru, kas ir atbildīgas par līdztiesības un nediskriminācijas veicināšanu, iesaistīšana

Ar nevalstiskajām organizācijām (NVO), kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, jo īpaši tādās

¹⁰ EESK izpētes atzinums par to, „Kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.–2013. gada cikla labu praksi”, CESE 967/2010.

jomās kā vide, sociālā integrācija, dzimumu līdztiesība un vienlīdzīgas iespējas, vajadzētu apspriesties, kā arī tās iesaistīt programmu plānošanā.

Ja ir daudz ieinteresēto organizāciju un līdz ar to iespējamā partnerība ir ļoti plaša, varētu būt lietderīgi izveidot koordinācijas platformas un jumtorganizācijas varbūtējiem partneriem un izraudzīt kopīgu pārstāvi, kas palīdzētu programmu sagatavošanā un īstenošanā, lai tādējādi nodrošinātu plašāku pārstāvību un labāku partnerības darbību.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, nosakot, ka partneru lokā jābūt nevalstiskajām organizācijām, kas visvairāk pārstāv attiecīgās intereses un darbojas jomās, uz kurām attiecas dažādie fondi. Nevalstiskajām organizācijām jābūt iespējai brīvi izraudzīties savus pārstāvjus, kas piedalīsies partnerībā. Ja ir iesaistītas daudzas nevalstiskās organizācijas, varētu izveidot platformas, lai ievēlētu pārstāvjus, kas piedalītos partnerībā.

Spānijā atzina par vajadzīgu visos fondos iekļaut dzimumu līdztiesības principu. „*Instituto de la Mujer*” (Sieviešu institūts) bija iesaistīts kā Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF), Eiropas Sociālā fonda (ESF), Kohēzijas fonda, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Zivsaimniecības fonda (EZF) uzraudzības komiteju biedrs. Sieviešu un vīriešu līdztiesības politikas tīklu izveidoja, lai nodrošinātu reālu un efektīvu dzimumu līdztiesības principa īstenošanu fondu finansētajos pasākumos.

Slovēnijā ESF prioritātes „Institucionālā un administratīvā veiktspēja” ietvaros ieviesa īpašu finansējumu NVO un jo īpaši NVO tīklu izveidei. Šāda tīkla piemērs valsts līmenī ir Slovēnijas Nevalstisko organizāciju centrs (*CNVOS*), ko veido vairāk nekā 200 asociācijas. *CNVOS* atbalsta NVO darbību attiecībā uz struktūrfondiem un ieceļ NVO pārstāvjus, kas līdzdarbojas uzraudzības komitejās. Tam papildus izveidoja arī 10 reģionālo NVO tīklus, lai veicinātu reģionālo un vietējo NVO attīstību un ļautu tām aktīvāk iesaistīties valsts politikas jomās. Lai uzlabotu dialogu konkrētās jomās (kultūra, vide, veselība utt.), atbalstu saņem arī 12 tematiskie tīkli¹¹.

2.4. Partnerības pielāgošana programmām

ELFLA programmās galvenie partneri ir reģionālās un vietējās varas iestādes, kas ir atbildīgas par lauku apvidiem, nozaru organizācijas, ekonomiskie un sociālie partneri, kuri darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības jomā, tādu valsts un privāto organizāciju pārstāvji, kas darbojas nozarēs, kuras ir saistītas ar lauku apvidu attīstību, reģionālās vai vietējās uzņēmumu apvienības, lauku apvidos dzīvojošo sieviešu organizācijas, vides aizsardzības NVO, NVO, kas ir atbildīgas par nediskrimināciju/līdztiesību, to valsts vai reģionālo (atkarībā no programmu plānošanas līmeņa) vietējo rīcības grupu asociāciju pārstāvji, kuri ir iesaistījušās vietējās sabiedrības vadītās attīstības stratēģijās, un asociācijas, kas darbojas integrētas lauku attīstības jomā (piemēram, vietējās attīstības aģentūru asociācijas). Iespējams, ka šie svarīgie partneri jau ir saistīti valsts lauku tīklā, kas tādējādi var izteikti atbalstīt partnerības principu.

EJZF programmās būtiskas šķiet reģionālās un vietējās varas iestādes, zivsaimniecības un akvakultūras nozaru un citu apakšnozaru, piemēram, pārstrādes apakšnozares, pārstāvji, sociālo partneru nozaru organizācijas, vides aizsardzības NVO, zivsaimniecības nozarē

¹¹ *SF Team for Sustainable Future* pētījums „Kāpēc uztraukties par partnerību?”, 2011. gads

strādājošo sieviešu organizācijas, zinātnes un izpētes organizācijas un zivsaimniecības vietējo rīcības grupu (*FLAG*) valsts vai reģionālie tīkli.

Attiecībā uz ERAF un Kohēzijas fondu partnerībās ietver reģionālās un vietējās varas iestādes, jo īpaši pilsētas, kas integrētās ilgtspējīgas pilsētvides attīstības shēmas īsteno kā daļu no integrētajiem teritoriālajiem ieguldījumiem, ekonomiskos un sociālos partnerus, tādu NVO pārstāvjus, kuras ir padziļināti izpētījušas transversālus tematus, piemēram, dzimumu līdztiesību vai pieejamību personām ar invaliditāti, un attiecīgās nozares, kurās izmanto fondu finansējumu, un augstskolu un pētniecības iestāžu pārstāvjus, tirdzniecības kameras un uzņēmējdarbības organizācijas.

Attiecībā uz ESF ir būtiski partnerībā iesaistīt ekonomiskos un sociālos partnerus. Nozīmīgi partneri ir arī reģionālās un vietējās varas iestādes, tirdzniecības kameras, uzņēmējdarbības organizācijas, strādājošo izglītības asociācijas, izglītības un apmācības iestādes, sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji, NVO un organizācijas, kas ir veikušas padziļinātus pētījumus dzimumu līdztiesības, nediskriminācijas un sociālās integrācijas jomā, kas cieši saistīta ar nelabvēlīgos apstākļos dzīvojošām sabiedrības grupām, piemēram, personām ar invaliditāti, migrantiem, romiem u.c.

Attiecībā uz programmām, ko finansē no dažādiem fondiem, partnerībā vajadzētu ietvert iestādes, organizācijas un grupas, kuras ir saistītas ar attiecīgajiem fondiem.

3. KĀ PARTNERUS IESAISTĪT PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SAGATAVOŠANĀ?

Lai fondu īstenošana noritētu veiksmīgi, ir būtiski visas ieinteresētās personas aktīvi iesaistīt pašā plānošanas sākumā, jo īpaši, sagatavojot partnerības līgumu valsts līmenī un programmas valsts un/vai reģionālā līmenī. Partneru līdzdalībai programmu sagatavošanā nevajadzētu ietekmēt apspriedes, kas notikušas saskaņā ar Stratēģiskā vides novērtējuma (SVN) direktīvas¹² noteikumiem. Starp viedokļiem, kas izteikti SVN procesā, un partnerībām ir jārod sinerģija.

3.1. Partnerības līguma un programmu sagatavošana

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu kopīgo noteikumu regulai partnerības līgums un programmas ir jāizstrādā dalībvalstīm vai jebkurai to izraudzītai iestādei (programmu gadījumā), sadarbojoties ar partneriem. Atkarībā no laika, resursiem un konteksta rūpīgi jāizanalizē iespējas, kas ir piemērotas dažādu ieinteresēto personu grupu iesaistīšanai izstrādes procesā un ko var īstenot sanāksmju, apspriežu, aptauju un semināru veidā.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, īpaši pieprasot, lai partnerus reāli iesaista i) to uzdevumu un vajadzību analīzē, kuri jārisina, izmantojot VSS fondus, ii) šo fondu mērķu un prioritāšu noteikšanā un iii) koordinācijas mehānismos, kas izveidoti, lai izmantotu sinerģiju starp dažādajiem pieejamajiem instrumentiem, lai veicinātu gudru, ilgtspējīgu un integrējošu izaugsmi.

Tajos gadījumos, kad starp dažādajiem valsts pārvaldes līmeņiem ir noslēgtas tādas

¹² SVN Direktīva 2001/42/EK.

vienošanās kā teritoriālie līgumi par stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanu¹³, **ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot arī**, lai, sagatavojot partnerības līgumu, dalībvalstis reāli ņem vērā daudzlīmeņu pārvaldības pasākumus, par kuriem ir panākta vienošanās teritoriālajā līgumā, lai garantētu efektīvu politikas izpildi.

Latvijā vides aizsardzības NVO 2005. gada maijā programmu sagatavošanas ietvaros izveidoja valsts NVO koalīciju, kas galveno uzmanību pievērš vides jautājumiem. Tajā aktīvi darbojās astoņas līdz desmit vides aizsardzības NVO. Visu 2005. un 2006. gadu norisinājās personiskas tikšanās un viedokļu apmaiņa ar Finanšu ministriju un Vides ministriju, tādējādi izveidojoties ļoti aktīvai sadarbībai starp NVO pārstāvjiem un ministrijām. Cieši sadarbojās arī dažādu nozaru NVO, jo īpaši tās, kas nodarbojas ar izglītības, dzimumu līdztiesības un sociālajiem jautājumiem. NVO iesaistīšanas panākumu pamatā daļēji bija iespējas, ko deva vienošanās par līdzdalību, tostarp pienācīgi informācijas rīki, skaidras līdzdalības procedūras, piemēram, sabiedriskās apspriešanas process par dokumentu projektiem, un stratēģiskais novērtējums par ietekmi uz vidi. Tika izveidota īpaša tīmekļa vietne, kur publicēja visu informāciju, kas attiecās uz ES finansējuma plānošanu. NVO un ministriju sanāksmes bija vērstas uz pieprasījumu, t. i., NVO piedāvāja rīkot apspriežu sanāksmes, un ministrijas bija atsaucīgas, tādējādi apspriežu process nebija tikai formalitāte¹⁴.

Maltā programmu sagatavošanas nolūkos izveidoja vairākas darba grupas, kas galveno uzmanību pievērsa prioritārajām jomām — ekonomiskajai attīstībai un konkurētspējai, pieejamībai, videi, nodarbinātībai un sociālajai integrācijai. Tajās apvienojās ministrijas, NVO un sociālekonomiskie partneri. Galvenajām ieinteresētajām personām izsniedza anketas un rīkoja divpusējas sanāksmes. Vairāk nekā astoņdesmit organizāciju 2005. gada septembrī piedalījās valsts līmeņa seminārā, lai analizētu attīstības uzdevumus un iespējas. Pašvaldības, NVO un citas pilsoniskās sabiedrības organizācijas piedalījās sabiedriskajos dialogos, ko 2006. gada pirmajā ceturksnī rīkoja premjerministra birojs.

3.2. Skaidru noteikumu un termiņu noteikšana partnerības darba sākumā

Atsevišķu ieinteresēto personu nozīme un to devums katrā dalībvalstī atšķiras atkarībā no attiecīgās valsts iekšējās institucionālās struktūras. Tomēr ir būtiski, ka partnerību organizē tā, ka tā ir pārredzama visiem partneriem un ikviena iesaistītā persona zina, kāds ir partnerības mērķis, kādi ir katra pienākumi un kādus rezultātus sagaida no partnerības.

Tāpēc ir ļoti ieteicams izveidot darba programmu ar skaidriem mērķiem un precīzu rīcības plānu. Tajā varētu uzskaitīt īpašos instrumentus un darbības, ar ko partnerus iesaistīt partnerības līguma un programmu sagatavošanā, sniedzot precizējumus par partneru iesaistīšanu dažādo plānošanas dokumentu sagatavošanā un norādot attiecīgos termiņus.

¹³ Teritoriālie līgumi par stratēģijas „Eiropa 2020” īstenošanu ir Reģionu komitejas iniciatīva, ar ko stratēģijai „Eiropa 2020” piešķirt teritoriālo dimensiju un palielināt līdzdalību reģionālā līmenī. Tos definē kā nolīgumu starp valsts pārvaldes līmeņiem (vietējo, reģionālo un valsts). Puses, kas paraksta teritoriālo līgumu, apņemas koordinēt un saskaņot politiskās programmas, lai pasākumus un finanšu resursus orientētu uz stratēģijas „Eiropa 2020” mērķiem. Teritoriālajiem līgumiem būtu jātiecas: noteikt valsts un, iespējams, reģionāla līmeņa mērķus, nepieciešamības gadījumā izmantojot citus rādītājus un mērķa lielumus, nevis IKP; īstenot vienu vai vairākas pamatiniciatīvas un noteikt šķēršļus mērķu sasniegšanai valsts līmenī.

¹⁴ *SF Team for Sustainable Future* pētījums „Kāpēc uztraukties par partnerību?”, 2011. gads.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot dalībvalstīm noteikt minimālās prasības attiecībā uz ievērojamo procedūru, lai tādējādi nodrošinātu i) laicīgu informācijas publiskošanu, noritot debatēm par stratēģiskajiem dokumentiem, ii) pietiekamu laiku, lai ieinteresētās personas varētu izanalizēt dokumentus, apspriesties ar biedriem un mērķauditoriju un paust viedokli par šiem dokumentiem, iii) kanālus, caur kuriem ieinteresētās personas var uzdot jautājumus vai sniegt ieteikumus un komentārus, iv) pārredzamību attiecībā uz to, kā ņemti vērā viņu ieteikumi, sniedzot paskaidrojumu par jebkādu komentāru pieņemšanu vai noraidīšanu, un v) apspriežu rezultātu izplatīšanu. Vērā ir jāņem arī tas, lai procesā sniegtā informācija un procesa norises vietas būtu pieejamas personām ar invaliditāti.

3.3. Informēšana par to, kā partnerība tiek ietverta plānošanas dokumentos

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu kopīgo noteikumu regulai partnerības līgumā ir jāizklāsta darbības, kas veiktas, lai iesaistītu partnerus, un partneru loma partnerības līguma sagatavošanas procesā.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai partnerības līgumā un programmās īpaši precizē i) iesaistīto partneru sarakstu, to pienākumus un līdzdalības apmēru, ii) to, kā atrasti partneri un kā piemērots pārredzamības un pieejamības princips, iii) darbības, kas veiktas, lai sekmētu partneru plašu līdzdalību un aktīvu iesaistīšanos, iv) koordinācijas struktūras un procedūras attiecīgās programmas un citu VSS fondu pasākumu ietvaros, v) to, kā izmantos tehniskā atbalsta resursus, lai veicinātu partnerību (plānoto atbalsta pakalpojumu būtība, atvēlēto resursu apmērs un plānotie pārvaldības pasākumi), un visbeidzot vi) partneru viedokļus par partnerības principa īstenošanu, kas ir skaidri un atklāti dokumentēti.

4. KĀ PARTNERUS IESAISTĪT ĪSTENOŠANAS POSMĀ?

4.1. Līdzdalība uzraudzības komitejās

Uzraudzības komitejām ir būtiska nozīme programmu īstenošanā, un, strādājot ar programmām, tās automātiski ietver partnerību.

4.1.1. Uzraudzības komiteju sastāvs

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu kopīgo noteikumu regulai uzraudzības komiteju locekļus ieceļ attiecīgā dalībvalsts, to saskaņojot ar pārvaldības iestādi. Dalībvalsts var izveidot atsevišķu uzraudzības komiteju attiecībā uz programmām, kuras līdzfinansē VSS fondi. Uzraudzības komiteju sastāvā ir pārvaldības iestāžu, starpniekiestāžu un partneru pārstāvji.

Paredzams, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, ka, i) izvēloties uzraudzības komiteju locekļus, ņem vērā partnerus, kas bija iesaistīti programmas sagatavošanā, lai starp plānošanas un īstenošanas posmiem pietiekamā mērā nodrošinātu pietiekamu pēctecību un līdzatbildību, ii) dažādo partneru pārstāvības pamatā ir to attiecīgā atbildība programmu īstenošanas jomā, iii) partneri izvēlas un ieceļ paši savus locekļus darbam uzraudzības komitejās un citās konsultatīvajās iestādēs un darba grupās, kas izveidotas VSS fondu ietvaros, , iv) uzraudzības komitejās ir vienlīdzīga dzimumu pārstāvība un dažādu jomu pārstāvji, v) uzraudzības komiteju un citu darba grupu locekļu sarakstu publicē, vi) katrs izraudzītais partneris, saņemot īpašu apmācību, izprot savus pienākumus attiecībā uz konfidencialitāti un interešu konfliktu un parakstās par šo saistību uzņemšanos.

4.1.2. Uzraudzības komiteju loma un procedūras

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu kopīgo noteikumu regulai uzraudzības komitejas pārskata programmu īstenošanu un progresu to mērķu sasniegšanā. Tām arī sīki jāizvērtē visi jautājumi, kas ietekmē programmu izpildi. Ar uzraudzības komitejām apspriežas, un tās sniedz atzinumu par jebkuru programmu grozījumu. Uzraudzības komitejas var sniegt pārvaldības iestādēm ieteikumus par programmu īstenošanu un to novērtējumu. Tās uzrauga darbības, kas veiktas, pamatojoties uz to ieteikumiem.

Attiecībā uz procedūrām katra uzraudzības komiteja izstrādā un pieņem savu reglamentu. Komisijas priekšlikumā kopīgo noteikumu regulai arī noteikts, ka katram uzraudzības komitejas loceklim ir balsstiesības, izņemot Komisiju un Eiropas Investīciju banku, kas piedalās kā padomdevējas. Priekšsēdētājam jāpārlicinās, lai visiem partneriem būtu iespēja izteikties un pietiktu laika apspriedēm. Ir ļoti ieteicams, lai uzraudzības komiteju lēmumus pieņemtu, pamatojoties uz vienprātību.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai dalībvalstis reglamentā precizē vismaz i) termiņus uzaicinājumiem uz sanāksmēm un dokumentu nosūtīšanai, kam jābūt vismaz divām nedēļām, ii) locekļu balsstiesības, iii) protokola apstiprināšanas, publicēšanas un pieejamības procedūru, iv) pārredzamu procesu darba grupu izveidei un pārvaldīšanai un v) uzraudzības komitejām iesniegto darba sagatavošanas dokumentu

publicēšanas un pieejamības kārtību.

Vācijā (Mecklenburg-Vorpommern) uzraudzības komiteja ir forums vispārējās reģionālās attīstības politikas veidošanai. Tā aptver ne tikai ESF un ERAF, bet arī ELFLA, un tai ir liela ietekme lēmumu pieņemšanā par projektu atlases kritērijiem. Uzraudzības komiteja tiekas piecas vai sešas reizes gadā, un tai ir savs reglaments. Arī tajā līdzdarbojas darba grupas un citas konsultatīvās iestādes. To uzdevumus nosaka partnerība¹⁵.

Dānijā uzraudzības komitejas lēmumus par lauku attīstības programmu vienmēr pieņem, pamatojoties uz vienprātību. Praksē balsošana nenotiek. Līdzīgi arī **Polijas** lauku attīstības programmā ir paredzēta plaša un aktīva līdzdalība uzraudzības komitejā, kur atklātas diskusijas veicina sanāksmēs un izmantojot rakstisku procedūru.

Īrijā var novērot efektīvu sadarbību EZF programmas uzraudzības komitejā: regulāras sanāksmes, plaša pārstāvība (aptuveni 50 locekļu), ietverot zivsaimniecības nozari, NVO un vietējos pārstāvjus (*Axis 4 /Leader*), visu locekļu aktīva līdzdalība un spēcīga ietekme attiecībā uz lēmumiem. Pirms programmas apstiprināšanas šie paši partneri bija cieši iesaistīti plānošanas dokumentu sagatavošanas procesā (valsts stratēģiskais plāns (VSP) un darbības programma (DP)).

4.2. Līdzdalība projektu atlasē

Formulējot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus un novērtējot saņemtos priekšlikumus, varētu būt lietderīgi izmantot ieinteresēto personu īpašās zināšanas. Līdzdalība projektu atlases procesos uzlabo ieinteresēto personu organizāciju sapratni par to, kā šie procesi darbojas praksē, arī to, cik labi ir noformulēti novērtēšanas kritēriji, kā tos piemēro un kādā mērā tie noder izvirzītajiem uzdevumiem¹⁶.

Tomēr partneru iesaistīšana atlases procesā izvirza jautājumu par interešu konfliktiem. Tādēļ, lai no tā izvairītos, visā procesā ir būtiski sniegt informāciju un nodrošināt pārredzamību.

Paredzams, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai pārvaldības iestādes i) attiecīgos gadījumos iesaista partnerus uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus formulēšanā un priekšlikumu novērtēšanā, ii) ar skaidrām un iepriekš noteiktām procedūrām novērš to, ka ikviena persona, kura pārstāv partneru organizācijas un ir tieši vai netieši ieinteresēta struktūrā, kas piedalās uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, ir iesaistīta uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus formulēšanā un saņemto priekšlikumu novērtēšanā, iii) rīko regulāru to personu nomaiņu, kuras ir iesaistītas uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, lai tādējādi novērstu un risinātu iespējamus interešu konfliktus, un iv) nodrošina, ka katrs izraudzītais partneris, saņemot īpašu apmācību, izprot savus pienākumus attiecībā uz konfidencialitāti un interešu konfliktu un parakstās par šo saistību uzņemšanos.

Čehijas Republikā ESF darbības programmā „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ieinteresētās personas var iesaistīties individuālu dotāciju shēmu sagatavošanā, iesniedzot piezīmes vai apspriežot shēmas ekspertu darba grupās. Detalizēts iesaistīto ieinteresēto personu saraksts ir

¹⁵ Pielikums EESK izpētes atzinumam par to, „Kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.–2013. gada cikla labu praksi”, CESE 967/2010.

¹⁶ *SF Team for Sustainable Future* pētījums „Kāpēc uztraukties par partnerību?”, 2011. gads.

atkarīgs no shēmas satura. Ir izveidota datubāze, lai uzskaitītu visus projektu vērtētājus un varētu strādāt tiešsaistē. Projektu vērtētājiem sniedz vispārēju un speciālu apmācību¹⁷.

Zviedrijā reģionālā līmeņa partnerības struktūrfondu īstenošanai veido reģionālā/vietējā līmeņa politiku (pārsvārā) un plašs dažādu nozaru pārstāvju loks. Partnerībām ir noteicoša loma gan ERAF, gan ESF īstenošanā, jo projektu atlases posmā to pienākums ir noteikt, kuri no pieteikumiem ir prioritāri. Tādējādi tās var piešķirt prioritāti projektiem, kas visprecīzāk atbilst reģionālās attīstības plāniem un reģiona vajadzībām. Zviedrijā esošās astoņas partnerības struktūrfondu īstenošanai pamatojas uz vienprātību un rada sinerģiju starp ERAF un ESF projektiem.

4.3. Iesaistīšana ziņošanas procesā

Komisijas priekšlikumi nākamajam plānošanas periodam nosaka pienākumu dalībvalstīm iesniegt Komisijai gada ziņojumu par katras programmas īstenošanu. Pirms ikgadējos īstenošanas ziņojumus iesniedz Komisijai, tos izskata un apstiprina uzraudzības komitejas. ERAF, Kohēzijas fonda un ESF finansējuma ikgadējos īstenošanas ziņojumos, ko iesniedz 2017. un 2019. gadā, cita starpā novērtēs arī partneru iesaistīšanos darbības programmu īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā.

Komisijas priekšlikumā kopīgo noteikumu regulai noteikts arī tas, ka ar partneriem ir jāapspriežas attiecībā uz tiem progresa ziņojumiem par partnerības līguma īstenošanu, kurus attiecīgā dalībvalsts iesniedz 2017. un 2019. gada pirmajā pusē. Šie progresa ziņojumi būs pamatā darbības programmu izpildes pārskatam, ko Komisija sadarībā ar dalībvalstīm izstrādās, ņemot vērā partnerības līgumā un programmās noteikto izpildes sistēmu. Progresa ziņojumos iekļauj arī informāciju un novērtējumu par partneru uzdevumiem partnerības līguma īstenošanā.

ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai pārvaldības iestādes uzraudzības komitejās aktīvi apvieno partnerus programmu ikgadējo īstenošanas ziņojumu sagatavošanā, un pieprasot, lai dalībvalstis aktīvi apvieno partnerus progresa ziņojumu sagatavošanā 2017. un 2019. gadā un šajos ziņojumos sniedz pārskatu par atzinumiem, ko partneri snieguši apspriedēs, un to, kā šie atzinumi ņemti vērā.

5. KĀ PARTNERUS IESAISTĪT NOVĒRTĒŠANĀ?

Ir būtiski partnerus iesaistīt novērtējumu sagatavošanas, īstenošanas un pēcpārbaudes procesā, lai nodrošinātu objektivitāti un visu procesā iesaistīto dalībnieku izglītošanos.

Saskaņā ar Komisijas priekšlikumu noteikumiem par VSS fondu darbību pārvaldības iestādei attiecībā uz katru programmu ir jāizveido novērtēšanas plāns. Novērtēšanas plānu apspriež ERAF, Kohēzijas fonda, ESF un EJZF uzraudzības komitejās izveidotā partnerība. ELFLA gadījumā novērtēšanas plānu, par kuru Komisija nosaka obligātās prasības, iesniedz kā daļu no katras lauku attīstības programmas, un tādējādi partneri to jau ir apsprieduši saistībā ar programmu sagatavošanu.

Partnerībai, izmantojot uzraudzības komitejas, regulāri jāpārbauda novērtēšanas plāna

¹⁷ Prakses kopiena attiecībā uz partnerību ESF, Ceļvedis „Kā ESF pārvaldības iestādes un starpniekiestādes atbalsta partnerību”, 2011. gads.

īstenošanas virzība. Partneri saņem visus novērtējumus, kas veikti par dažādajām programmām, un informāciju par pasākumiem, kuri veikti saskaņā ar ERAF, Kohēzijas fonda, ESF un EJZF novērtējumu secinājumiem. Uzraudzības komitejas, kas atbild par ELFLA programmām, pārbauda darbības un rezultātus, kuri saistīti ar attiecīgās programmas novērtēšanas plānu.

Attiecībā uz ESF, ERAF un Kohēzijas fondu pārvaldības iestādēm līdz 2020. gada 31. decembrim par katru programmu Komisijai jāiesniedz ziņojums, kurā apkopoti plānošanas posmā veikto novērtējumu secinājumi.

Paredzams, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai pārvaldības iestādes, izmantojot uzraudzības komitejas, iesaista partnerus novērtēšanas procesā, sākot ar novērtēšanas uzdevumu sagatavošanu līdz novērtēšanas pabeigšanai. Dalībvalstīm varētu arī pieprasīt novērtēt partnerības principa darbību un efektivitāti plānošanas periodā attiecībā uz dažādiem fondiem un programmām. Visbeidzot ERAF, ESF un Kohēzijas fonda programmu pārvaldības iestādēm varētu pieprasīt apspriesties ar partneriem par ziņojumiem, kuros apkopoti plānošanas posmā veikto novērtējumu secinājumi.

Apvienotajā Karalistē Anglijas ESF uzraudzības komitejas novērtēšanas apakškomiteja tiekas reizi gadā. Tajā ir locekļi, ko iecēlusi ESF programmas uzraudzības komiteja. Ievērojot partnerību, ar novērtēšanas apakškomitejas locekļiem apspriežas par darbības programmas novērtēšanas stratēģiju un tos aktīvi iesaista apspriedēs un informācijas sniegšanā attiecībā uz galvenajiem jautājumiem, kas ir saistīti ar visiem projektu novērtēšanas posmiem. Novērtēšanas apakškomiteja var ieteikt pārstāvjus dalībai dažādu novērtējumu vadības grupās.

Portugālē partnerus intervē neatkarīgie VSID vērtētāji. Uzraudzības komiteju locekļiem arī ir iespēja paust savu viedokli par novērtēšanas ziņojumiem, jo tos apspriež komiteju sanāksmēs. Turklāt daži partneri deva būtisku ieguldījumu rīcības plānā, kas bija jāizstrādā, lai īstenotu novērtēšanas ziņojumos izvirzītos priekšlikumus.

6. ATBALSTS PARTNERIEM

Efektīvi īstenot partnerības principu nozīmē dot iespējas visiem partneriem, jo īpaši tiem, kam ir ierobežoti cilvēkresursi.

Dažām ieinteresētajām personām ir grūti strādāt partnerībā, jo tām nav zināšanu vai resursu, lai aktīvi iesaistītos. Tas jo īpaši attiecas uz mazajiem dalībniekiem, kam jāapmāca savi vadītāji un darbinieki, vai organizācijām, kuras pārstāv jaunu vai transversālu tematu, kas vēl nav integrēts politiskajā darba kārtībā. Līdz ar to ir būtiski nepārtraukti palielināt partneru spēju veidošanu.

Paredzams, ka ECCP varētu papildināt kopīgo noteikumu regulu, pieprasot, lai dalībvalstis un pārvaldības iestādes izmanto daļu sava tehniskā atbalsta, kas paredzēts esošajam un nākamajiem plānošanas periodiem, lai nodrošinātu, ka partneriem, jo īpaši mazām vietējām varas iestādēm, ekonomiskajiem un sociālajiem partneriem un NVO, ir nepieciešamā veiktspēja, lai piedalītos partnerības līguma un programmu sagatavošanā,

īstenošanā, uzraudzībā un novērtēšanā. Atbalsts var izpausties kā specializēti semināri, apmācības nodarbības, koordinēšanas un sadarbības tīklu struktūras vai ieguldījumi partneru izmaksās, kas radušās, piedaloties sanāksmēs, kuras saistītas ar programmu sagatavošanu, īstenošanu, uzraudzību un novērtēšanu. Lai aktīvi veicinātu partnerības attīstību, ieteicams rīkot kopīgas apmācības valsts un privātā sektora partneriem. Īpaši ieteicams ir paplašināt atsevišķu partneru izpratni par pareizas finanšu pārvaldības principa piemērošanu.

Dienviņš ir izveidota atbalsta struktūra, kas finansēta no tehniskā atbalsta līdzekļiem un paredzēta ekonomisko un sociālo partneru darbības uzlabošanai reģionālajās un nozaru programmās¹⁸. Dienviņš laikā no 2000. līdz 2006. gadam ekonomiskie un sociālie partneri izveidoja un pārvaldīja ļoti veiksmīgu tehniskā atbalsta projektu, kuru finansēja no ERAF un kurā galveno uzmanību pievērsa tam, lai padziļinātu savas zināšanas par attīstības programmām un stiprinātu savas iespējas līdzdalībai. Šis projekts atspoguļo labu praksi gan tā pārvaldības, gan iegūto rezultātu ziņā. To turpina pašreizējā periodā.

Slovākijā ERAF finansētās darbības programmas „Veselība” ietvaros pārvaldības iestāde prasīja uzraudzības komitejas locekļiem aizpildīt aptaujas anketu par uzraudzības komitejas darbību un darbības programmas īstenošanu. Aptaujas rezultātā noteikumus par atbilstību tehniskā atbalsta saņemšanai grozīja tā, lai ļautu uzraudzības komitejas locekļiem piedalīties apmācībās veselības aprūpes un ES struktūrfondu jomā.

¹⁸ Prakses kopiena attiecībā uz partnerību ESF, Ceļvedis „Kā ESF pārvaldības iestādes un starpniekiestādes atbalsta partnerību”, 2011. gads.

7. NEPĀRTRAUKTA LABAS PRAKSES APMAIŅA

Tematiskas jumtorganizācijas un NVO, sociālekonomiskie partneri un tīkli, un asociācijas, kas pārstāv vietējas, pilsētu un reģionālas iestādes (visi minētie darbojas kohēzijas politikas jomā ES līmenī), patlaban piedalās strukturētās dialoga sanāksmēs, kuras rīko Komisija, lai apspriestu VSS fondu īstenošanu. Tas varētu būt par pamatu turpmākajām oficiālajām sanāksmēm, ko saskaņā ar 5. panta 4. punktu rīkos pēc 2013. gada.

Turklāt Fondu koordinācijas komitejā (*COCOF*), Eiropas Sociālā fonda komitejā, Lauku attīstības komitejā un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda komitejā veicinās regulāru pieredzes un labas prakses apmaiņu. Informācijas un saziņas koordinators ES mēroga tīklus (*INFORM* attiecībā uz ERAF un Kohēzijas fondu un *INIO* attiecībā uz ESF) izmantos, lai apmainītos ar labu praksi attiecībā uz to, kā pievērst uzmanību kohēzijas politikai, jo īpaši izmantojot vieglāk pieejamu informāciju (pasākumu un labuma guvēju saraksta publicēšana, pasākumu apraksti un uzlabota meklēšanas funkcija). ELFLA gadījumā Eiropas Lauku attīstības tīkls un katrā dalībvalstī izveidotais valsts lauku tīkls cita starpā paredz palielināt ieinteresēto personu iesaisti lauku attīstības programmas īstenošanā.

Lai sekmētu partnerību attiecībā uz īpašiem tematiem, esošajos tematiskajos tīklos, piemēram, Eiropas Kohēzijas politikas vides aizsardzības iestāžu un pārvaldības iestāžu tīklā (*ENEAMA*) un Eiropas un valsts līmeņa tīklos lauku attīstībai, būtu jāveicina viedokļu apmaiņas un sadarbība.

Ieinteresētās pārvaldības iestādes tiks aicinātas izveidot Prakses kopieni (*CoP*) attiecībā uz partnerību, kas aptver visus piecus fondus, par paraugu izmantojot esošo ESF finansēto *CoP* attiecībā uz partnerību.

ESF finansētā Prakses kopiena attiecībā uz partnerību bija deviņu dalībvalstu ESF pārvaldības iestāžu un starpniekiestāžu tīkls. Trīs gadu laikā (2008.–2011. g.) *CoP* intensīvi apmainījās ar zināšanām par to, kā dažādos veidos īstenot partnerību, izmantojot „kritiskā drauga” (*critical friend*) pārskatīšanas metodi. Tīkls galveno uzmanību pievērš partnerībām, kas pieņemtas ar dalībvalstu un reģionu valsts un reģionālās darbības programmām. *CoP* biedri apmainījās ar zināšanām par to, kā katrs īsteno partnerības, īpaši uzsverot pārvaldības procesus un darbību. *CoP* budžetu pēc Komisijas iniciatīvas līdzfinansēja no tehniskā atbalsta līdzekļiem. Tīkls izstrādāja vairākus svarīgus ziņojumus, uzturēja tīmekļa vietni, kurā bija iekļauta datubāze par partnerības pieredzi, un 2012. gada sākumā publicēja partnerības zināšanu rokasgrāmatu.

Eiropas Kohēzijas politikas vides aizsardzības iestāžu tīklu (*ENEAMA*) izveidoja 2004. gada septembrī, lai ES dalībvalstu un kandidātvalstu kohēzijas politikas darbības programmās palīdzētu integrēt vides un ilgtspējīgas attīstības politikas jomas. Biedru skaitu 2010. gadā palielināja, iekļaujot kohēzijas politikas programmu pārvaldības iestādes. *ENEAMA* pienākumos ir veicināt pieredzes apmaiņu un noteikt labu praksi attiecīgajās vides aizsardzības iestādēs, un, kad vien iespējams, sekmēt to vides aizsardzības iestāžu valstu tīklu darbību, kas darbojas struktūrfondu un Kohēzijas fonda jomā. Tādēļ vairākas dalībvalstis, piemēram, Spānija, Polija, Grieķija, Itālija un Vācija, šādus tīklus ir izveidojušas valsts līmenī. Vides aizsardzības NVO ir *ENEAMA* biedri un aktīvi piedalās tā sanāksmēs.

Bibliogrāfija

- Eiropas Komisijas Baltā grāmata par Eiropas pārvaldību, COM(2001) 428 galīgā redakcija
- Eiropas Parlamenta rezolūcija par labu pārvaldību attiecībā uz ES reģionālo politiku: Eiropas Komisijas palīdzības un kontroles procedūras, P7_TA(2010)0468
- Eiropas Parlamenta rezolūcija par pārvaldību un partnerību reģionālās politikas jomā valstu, reģionu un projektu līmenī, P6_TA(2008)0492
- Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas izpētes atzinums par to, „Kā veicināt efektīvu partnerību kohēzijas politikas programmu pārvaldībā, pamatojoties uz 2007.–2013. gada cikla labu praksi” (CESE 967/2010)
- Reģionu komitejas Baltā grāmata par daudzlīmeņu pārvaldību, CdR 89/2009 galīgā redakcija
- Eiropas Komisijas (Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts) diskusiju dokuments „Partnerība 2000.–2006. gada plānošanas periodā: partnerības principa īstenošanas analīze”, 2005. gada novembris
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Vietējās ekonomikas un nodarbinātības attīstības (*OECD LEED*) forums partnerībai un vietējai pārvaldībai “*Successful partnerships — a guide*” („Veiksmīgas partnerības: vadlīnijas”), 2006. gada janvāris
- Dalībvalstu *ad hoc* darba grupa par partnerību „Partnerības princips jaunajās ESF programmās (2007.–2013. g.)”, 2006. gada jūnijs
- Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas Vietējās ekonomikas un nodarbinātības attīstības programmas (*OECD LEED*) forums partnerībai un vietējai pārvaldībai “*Vienna Action Statement on Partnerships*” („Vīnes darbības priekšraksts par partnerībām”), 2010. gada februāris
- Prakses kopiena (*CoP*) attiecībā uz partnerību ESF, Ceļvedis “*How ESF managing authorities and intermediate bodies support partnership*” („Kā ESF pārvaldības iestādes un starpniekiestādes atbalsta partnerību”), 2011. gads
- *SF Team for Sustainable Future* pētījums “*Why bother with partnership?*” („Kāpēc uztraukties par partnerību?”), 2011. gads
- Komisijas dienestu veiktās iekšējās analīzes (piemēram, EZF starpposma novērtējums)